



Egenkontroll inom småbarnspedagogiken

Vanda 3.3.2020

Jurist Riitta Husso

Valvira.fi, [@ValviraViesti](https://twitter.com/ValviraViesti)

Teman:

Fakta om egenkontroll
Klientsäkerhet
Säkerhetskultur
Plan för egenkontroll inom
småbarnspedagogiken



Rättsgrund för egenkontrollen

Omfattande reglering inom social- och hälsovården som gäller både privata och offentliga serviceproducenter (SVL 47 §, L om privat socialservice 6 § och ÄldreomsorgsL 23 §)

L om privat socialservice har även tillämpats på privat dagvård/småbarnspedagogik och familjedagvård sedan 1.10.2011

Valvira föreskrift till verksamhetsenheterna utfärdades 1.3.2012

Valvira uppdaterade föreskrift 1/2014 trädde i kraft 1.1.2015

Lagen om småbarnspedagogik (i kraft 1.9.2018) – egenkontroll endast för privata serviceproducenter

Styrande dokument: Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2018: Utbildningsstyrelsen, Föreskrifter och anvisningar 2018:3b

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/grunderna-for-planen-for-smabarnspedagogik-2018_0.pdf

ÄldreomsorgsL – Lagen om stödande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012)

Lagen om privat socialservice (922/2011)

SVL – Socialvårdslagen (1301/2014)

Egenkontroll – vad är det?

Serviceproducenten har det primära ansvaret för att tjänsterna är högkvalitativa och säkra och uppfyller de krav som ställs i lagen.

Primär tillsynsmetod

- möjliggör ett omedelbart ingripande och förebyggande av risker
- främjar en god säkerhetskultur

Grundidén med egenkontroll är att snabbt identifiera, förebygga och rätta till observerade missförhållanden och kritiska arbetsmoment som riskerar servicekvaliteten.

PÅ VILKET SÄTT SÄKERSTÄLLS DET ATT VAR OCH EN I ARBETSGEMENSKAPEN AGERAR ENLIGT GEMENSAMT ÖVERENSKOMNA REGLER?

Varför behövs egenkontrollen

Målet är

- högkvalitativa och klientsäkra tjänster
- en kommunikativ och lärande verksamhetskultur
- bättre delaktighet för barnet och vårdnadshavaren
- utvecklad uppföljning och utvärdering av serviceprocesser
- enhetliga serviceprocesser
- tyngdpunkten flyttas till proaktiv tillsyn
- större valmöjligheter för klienten

Egenkontrollplanen:

- Skrivs på ett praktiskt och läsarvänligt sätt
- För klienten är egenkontrollplanen ett **servicelöfte**
- Egenkontrollplanen är **en realistisk beskrivning** av verksamhetsenhetens faktiska förhållanden

Frågor för planeringen och verkställighet av planen för egenkontroll:

Klientsäkerheten i det egna arbetet:

- ✓ vad innebär det i vår enhet?

Ledningens, chefens och de anställdas samarbete och engagemang:

- ✓ hur byggs den upp i praktiken?

Öppen, trygg och förtroendefull atmosfär:

- ✓ hur skapar man en sådan?
- ✓ vad kräver den av chefen och de anställda?

Gemensamt överenskomna rutiner och serviceprocesser:

- ✓ hur skapas de vid enheten?

Egenkontroll betyder en kontinuerlig utveckling av verksamheten

- ✓ att utveckla en beredskap att bedöma det egna arbetet och enhetens rutiner ur klientens synvinkel
- ✓ att lära sig identifiera orsakssamband i det egna arbetet
- ✓ att utveckla en beredskap att bemöta en missnöjd klient/vårdnadshavare

Arbetet för en säkerhetskultur som utvecklar organisationen:

[Http://www.vtt.fi/inf/pdf/tiedotteet/2008/T2456.pdf](http://www.vtt.fi/inf/pdf/tiedotteet/2008/T2456.pdf) (på finska)

Vad är klientsäkerhet?

- säkerhet är inte enbart ett fel som orsakas av en enskild riskhändelse eller en enskild individ; säkerhet är något som är **närvarande**
- säkerhet är en **egenskap hos organisationen**,
- säkerhet **skapas hela tiden i det dagliga arbetet**

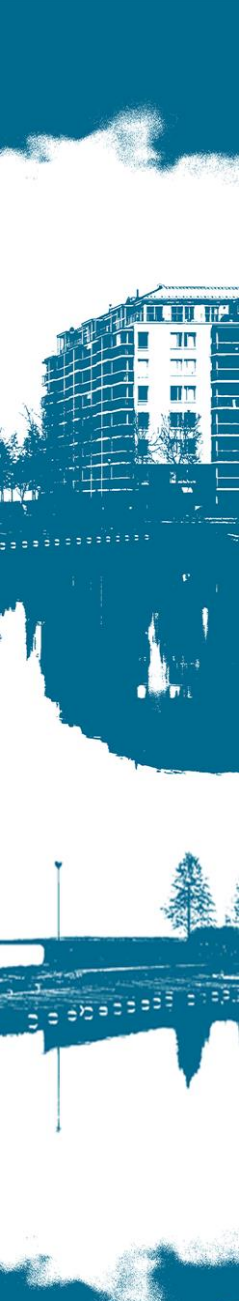
Reiman & Oedewald (2008) Turvallisuuskritiset organisaatiot. Onnettomuudet, kulttuuri ja johtaminen

Valvira
sosiaali- ja
työpa- ja valv

Säkerhetskultur

- Säkerhetskultur är en **förmåga och vilja hos organisationen att förstå** säkerhet, risker och hur de kan förebyggas.
- Säkerhetskultur är också en **förmåga och vilja att agera på ett säkert sätt** och förebygga realiseringen av risker
- Goda sociala kontakter och faktorer som hänför sig till ledarskap är viktiga när god säkerhetskultur skapas.

Elina Pietikäinen (VTT)



Innehållet i planen för egenkontroll



Verksamhetsidé, värderingar och principer

Verksamhetsidén anger varför enheten finns till, vilken service produceras, till vem och med vilka resurser. Verksamhetsiden grundar sig på lagen om småbarnspedagogik och andra styrande idéer, t.ex. alternativ pedagogik eller särskild åskådning/ideologi.

Verksamhetsprinciperna anger det dagliga arbetets mål och klientens ställning vid enheten. De återspeglas i arbetet som yrkesetik – och fastställs av serviceproducenten själv.

Klientarbetets värderingar baserar sig på yrkesetiska principer och styr verksamheten, också när lagen inte ger exakta svar på de praktiska problem som uppstår i arbetet. Värdegrunden enligt principerna i planen för småbarnspedagogik innefattar bland annat barndomens egenvärde, att växa som människa och barnets rättigheter.

Hur utarbetas planen för egenkontroll

Planen för egenkontroll ska utarbetas i samarbete mellan chefen och personalen.

Hela arbetsgemenskapen, den närmaste chefen och ledningen ska därför engagera sig i att planera och verkställa planen.

Planen för egenkontroll ska hållas till allmänt påseende vid enheten.

En ny serviceproducent ska inom 3 månader uppdatera planen till att motsvara verksamheten.

I egenkontrollplanen antecknas vem som är ansvarig person för egenkontrollen samt vilka som deltagit i att utarbeta planen.

Verkställighet av planen för egenkontroll

Planen för egenkontroll ska innehålla en beskrivning av

- hur risker, missförhållanden och farliga situationer upptäcks i tid
- hur personal och klienter tar upp observerade missförhållanden, kvalitetsavvikelser och risker
- hur de behandlas och dokumenteras
- hur korrigerande åtgärder vidtas, uppföljs och dokumenteras

Riskhanteringsprocessen = processen för verkställighet av egenkontrollen

Arbetsgemenskapen lär sig av riskhantering:

- att identifiera kritiska arbetsmoment och missförhållanden som kan åtgärdas för att hindra realiseringen av risken eller mildra konsekvenserna
- att förstå arbetsuppgifterna, hantera dem bättre och genomföra enhetens grunduppgift
- hur organisationen fungerar och hur den bör fungera med hänsyn till klientsäkerheten

Klientens rättsskydd

Barn och deras vårdnadshavare har rätt till småbarnspedagogik av god kvalitet och gott bemötande utan diskriminering

Anmärkning: missnöje med kvalitet och bemötande – i första hand en anmärkning till den ansvariga personen vid verksamhetsenheten eller till en ledande tjänsteinnehavare inom småbarnspedagogiken

Klagomål: till regionförvaltningsverket

Valvira's behörighet i tillsynen över småbarnspedagogik är relativt tunn och fastställs i UKM:s och SHM:s resultatmål

Anmärkning och socialombudsman

I planen för egenkontroll införs

- mottagaren av anmärkningar vid verksamhetsenheten
- ledande tjänsteinnehavaren inom småbarnspedagogiken
- socialombudsmannens kontaktuppgifter
- konsumentrådgivningens kontaktuppgifter och tjänster som finns att tillgå (tfn 029 505 3050)
- på vilket sätt behandlas och beaktas anmärkningar, klagomåls- och andra beslut samt ärenden som inletts av socialombudsmannen
- målsatt tid för behandling av anmärkningar

Lokal plan för småbarnspedagogik

Lokal plan för småbarnspedagogik:

- Är enhetens lokala plan färdigställd/under arbete?
- Var hålls planen till påseende?
- På vilket sätt engageras personalen och klienterna i att medverka i den lokala planen?
- Strukturen för utveckling av pedagogiken vid enheten

Pedagogisk dokumentering:

- Ange enhetens principer för pedagogisk dokumentering

Utvärdering av småbarnspedagogikens kvalitet

Syftet med att utvärdera småbarnspedagogiken är att genomföra lagens syfte, stödja utvecklingen av småbarnspedagogiken och främja förutsättningarna för utveckling, lärande och välbefinnande hos barnet:

I planen för egenkontroll anges

- Har enheten kvalitetskriterier för strukturfaktorer och processfaktorer?
- Kvalitetsutvärderingens metoder och praxis
- På vilket sätt samlas informationen för utvärderingen och hur utnyttjas den i utvecklingsarbetet?
- På vilket sätt kan barnen och vårdnadshavarna delta i utvärderingen?
- Var publiceras resultaten?

En utvecklande, inlärningsfrämjande och trygg pedagogisk miljö

En småbarnspedagogisk lärmiljö ska vara utvecklande, inlärningsfrämjande, trygg och tillgänglig. Lärmiljön har en fysisk och psykisk dimension.

I planen för egenkontroll anges bland annat:

- principer för utvecklande av den fysiska och psykiska lärmiljön
- om enheten har en plan för förebyggande av mobbning
- principer för identifiering, ingripande i och förebyggande av mobbning
- på vilket sätt man säkerställer ett verksamhetssätt som respekterar barnet
- **Förfaringssätt när osakligt bemötande observeras**
- på vilket sätt behandlas en negativ händelse eller risksituation med barnet och vårdnadshavaren

Egenkontroll av småbarnspedagogikens innehåll

I planen för egenkontroll anges

- pedagogiska principer för bildande av barngrupper
- faktorer som gäller barnets personliga plan för småbarnsfostran:
 - vem deltar i att utarbeta planen och hur
 - på vilket sätt deltar vårdnadshavarna och barnet
 - **hur säkerställs realiseringen av planen i vardagen**
 - utvärdering och uppdatering av planen: på vilket sätt och hur ofta

Stöd för barnets utveckling och inlärning samt
mångprofessionellt samarbete och utveckling av det

- på vilket sätt identifieras barnets behov av stöd och på vilket sätt ordnas behövligt stöd

Personal

Föreståndaren som ansvarar för verksamheten vid daghemmet

- uppgifter om kompetens
- uppgiftsstruktur

Personal

- rekrytering och principer för anlitande av vikarier
- säkerställande av kunnandet hos anställda som inte uppfyller behörighetsvillkoren
- på vilket sätt säkerställs tillräcklig personal under hela dagen

Stödtjänster (städning, klädvård, måltider)

- personal i stödtjänster
- ordnandet av stödtjänster
- säkerställande av kunnandet hos personal i stödtjänster

Tjänster som köps av underleverantörer

- på vilket sätt säkerställs kvalitets- och klientsäkra köpta tjänster

Inskolning och kompletterande utbildning

Den småbarnspedagogiska enhetens personal, studerande och andra medarbetare inskolnas i klientarbete, hantering av klientuppgifter, dataskydd och egenkontroll

I planen för egenkontroll anges

- verksamhetsställets inskolning av nya ordinarie anställda och vikarier
- hur mycket kompletterande utbildning ges årligen per person
- på vilket sätt kartläggs personalens kunnande och behov av kompletterande utbildning
- på vilket sätt genomförs den kompletterande utbildningen och hur utvärderas dess effekter

Lokaler och säkerhetsfrämjande rutiner

- samarbete med myndigheter och aktörer som ansvarar för säkerheten
- överlämnande av barnet
- olyckssituationer och olyckshändelser
- akuta sjukdomsfall
- när ett barn försvinner från enheten
- utflykter
- praxis i störningssituationer
- hälsosamma och hygieniska lokaler
- hygienrutiner
- plan för läkemedelsbehandling
- produkter och utrusning för hälso- och sjukvård

Behandling av klientuppgifter

För hantering av personuppgifter tillämpas EU:s allmänna dataskyddsförordning (EU) 2016/679. Dessutom har från och med 1.1.2019 på behandling av personuppgifter tillämpats den nationella dataskyddslagen (1050/2018), som kompletterar och preciserar dataskyddsförordningen.

I planen för egenkontroll införs bland annat:

- dataskyddsombudets namn och kontaktuppgifter
- informering av klienterna om behandlingen av personuppgifter
- på vilket sätt ordnas inskolning för personal och praktikanter
- **hur säkerställer man** att verksamhetsenheten iakttar den allmänna lagstiftningen om dataskydd och behandling av personuppgifter samt enhetens anvisningar och myndighetsbestämmelser om dokumentering

Uppföljning av planen för egenkontroll

Planen för egenkontroll:

- uppdateras vid behov när förändringar sker i verksamheten som påverkar kvaliteten och klientsäkerheten
- genomgås i varje fall med personalen en gång per år
- ledningen **godkänner** – inte enbart undertecknar
- sänds på begäran till myndigheten
- tillsynsmyndigheten kan kräva kompletteringar, rättelser eller ändringar

Slutord

- säkerheten ska ges tillräckligt hög prioritering
- tillräckliga resurser för nödvändiga åtgärder

Frågor:

- är det möjligt att jag själv i mitt arbete agerar på ett sätt som äventyrar klientsäkerheten
- på vilket sätt kan jag som chef främja en god säkerhetskultur

Att diskutera: kan systematisk observation av det egna arbetet eller en utomstående observatör hjälpa att upptäcka klientsäkerhetsrisker?



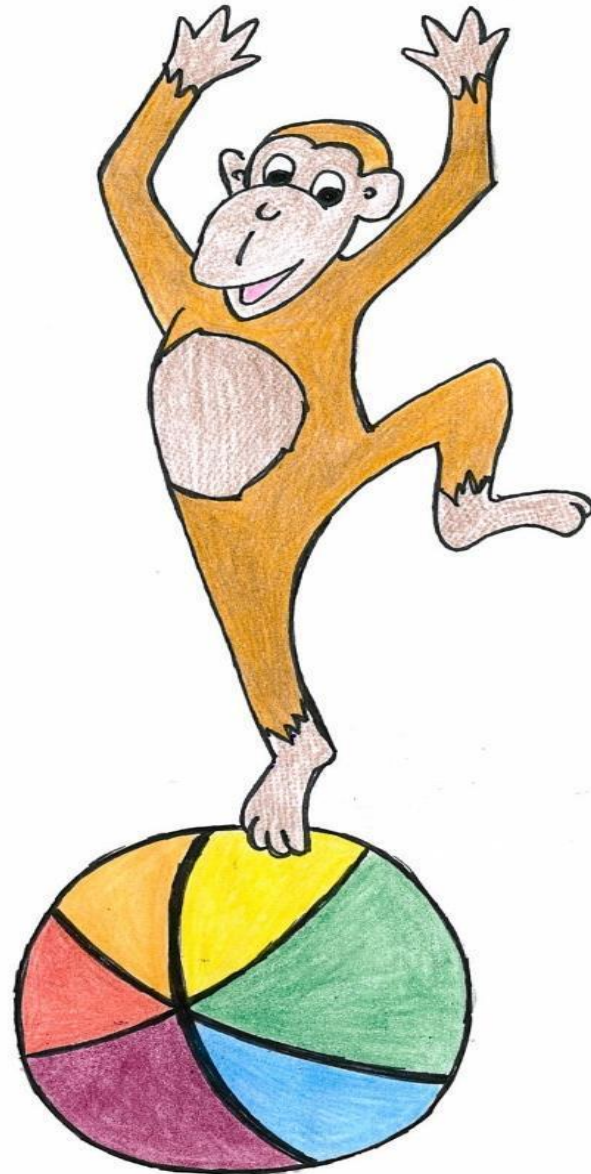
Valvira
Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto



Valvira.fi, @ValviraViestii

Valvira valvoo valtakunnallisi
elinoloihin.

TACK!



n ja turvallisiin